

Jak wyłaniane są inteligentne specjalizacje?

Powrót do przyszłości - czyli skąd wzięły się inteligentne specjalizacje i kto decyduje o ich zakresie?

Dokument Krajowa inteligentna specjalizacja (KIS) stanowi efekt współpracy i konsensusu pracowników administracji publicznej, przedsiębiorców i naukowców.

Proces identyfikacji inteligentnych specjalizacji jest dzięki temu procesem partycypacyjnym, ponieważ angażuje partnerów społecznych, gospodarczych i naukowych w celu umożliwienia odkrywania tych dziedzin, w których kraj posiada zasoby i potencjał rozwojowy, ma szansę na zaistnienie na rynku międzynarodowym, a także tych dziedzin, które będą stanowiły odpowiedź na wyzwania społeczne i środowiskowe.

Główną zasadą inteligentnych specjalizacji jest zapewnienie udziału jak najszerszego grona interesariuszy (administracja publiczna, przedsiębiorcy, naukowcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych, społeczeństwo) w ich identyfikacji, weryfikacji i uaktualnianiu. Grono to ma możliwość wyrażenia potrzeb na innowacyjne rozwiązania w ich najbliższym otoczeniu.

Chcesz się włączyć w proces identyfikacji i aktualizacji inteligentnych specjalizacji? Zapraszamy!

Jak to wszystko się zaczęło?

Wyznaczenie krajowych inteligentnych specjalizacji odbywało się w ramach dwóch procesów: procesu definiowania kierunków rozwojowych w obszarze innowacyjności i przemysłu, a także oddolnego procesu identyfikowania nisz i przewag konkurencyjnych kraju w oparciu o istniejące zasoby.

W 2011 roku *Krajowy Program Badań (KPB)* wskazuje strategiczne kierunki badań naukowych i prac rozwojowych, określające cele i założenia długoterminowej polityki naukowo-technicznej i innowacyjnej Polski. Celem KPB jest koncentracja nakładów publicznych na priorytetowych kierunkach badań naukowych i prac rozwojowych z punktu widzenia potrzeb polskiego społeczeństwa i międzynarodowej konkurencyjności polskiej gospodarki. KPB obejmuje siedem strategicznych, interdyscyplinarnych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych:

1. Nowe technologie w zakresie energetyki
2. Choroby cywilizacyjne, nowe leki oraz medycyna regeneracyjna

3. Zaawansowane technologie informacyjne, telekomunikacyjne i mechatroniczne
4. Nowoczesne technologie materiałowe
5. Środowisko naturalne, rolnictwo i leśnictwo
6. Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków
7. Bezpieczeństwo i obronność państwa.

W 2012 roku zostało przeprowadzone badanie *Foresight technologiczny przemysłu – InSight2030*, w którym dokonano diagnozy stanu polskiego przemysłu oraz identyfikację kluczowych technologii warunkujących rozwój i konkurencyjność polskiego przemysłu do 2030 roku, w tym technologii, w których Polska mogłaby odnosić sukcesy komercyjne na rynku globalnym.

W wyniku projektu *InSight2030* zidentyfikowano 10 kluczowych technologii:

1. Biotechnologie przemysłowe
2. Nanoprocesy i nanoproducty
3. Zaawansowane systemy wytwarzania i materiały
4. Technologie informacyjne i telekomunikacyjne
5. Mikroelektronika
6. Fotonika
7. Technologie kogeneracji i racjonalizacji gospodarowania energią
8. Surowce naturalne
9. Zdrowe społeczeństwo
10. Zielona gospodarka

W 2012 roku dokonano także oceny specjalizacji gospodarki krajowej w oparciu o dane dotyczące m.in. nakładów na B+R, zatrudnienia, eksportu i patentów oraz przeanalizowano aktywność przedsiębiorstw w projektach rozwojowych i powiązaniach korporacyjnych.

W 2013 roku w wyniku dokonanej analizy potencjału krajowego w obszarze specjalizacji naukowo-technologicznych i przemysłowych wyłoniono listę obszarów cross-sektorowych, które zostały poddane szerokim konsultacjom eksperckim, konsultacjom społecznym oraz były przedmiotem uzgodnień międzyresortowych. W wyniku tych działań zidentyfikowano 18 krajowych inteligentnych specjalizacji, które następnie w latach 2014-2015 zostały uzupełnione o dodatkowe 2 specjalizacje. W 2018 roku dokonano przeglądu inteligentnych specjalizacji – ograniczając ich liczbę do 17. Od 1 stycznia 2019 r. obowiązuje nowa lista 15 krajowych inteligentnych specjalizacji

Prace nad inteligentnymi specjalizacjami trwają nadal!

Krajowa inteligentna specjalizacja jest dokumentem otwartym, który podlega na ciągłej weryfikacji i aktualizacji w oparciu o proces przedsiębiorczego odkrywania

system monitorowania oraz analizę zachodzących zmian społeczno-gospodarczych w skali krajowej i w skali globalnej.

Co to jest proces przedsiębiorczego odkrywania?

Proces przedsiębiorczego odkrywania to proces, zapewniający zaangażowanie przedsiębiorców i naukowców w definiowanie obszarów priorytetowych dla polskiej gospodarki, których rozwój przyczyni się do wzrostu gospodarczego, poprawy innowacyjności stosowanych rozwiązań, a także uwzględni bieżące potrzeby i bariery społeczne i środowiskowe. Dzięki zaangażowaniu interesariuszy, inwestycje w tak zdefiniowane obszary, nie tylko wygenerują wartość dodaną dla gospodarki, ale także zapewnią skrojone na miarę rozwiązania, celowane w bieżące bariery i wyzwania. Pozwoli to uniknąć inwestycji w obszary, na które nie ma zapotrzebowania ze strony rynku lub społeczeństwa.

W celu przeprowadzenia procesu przedsiębiorczego odkrywania Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii zastosowało różne metody, obejmujące analizy typu foresight (w tym analizy SWOT, analizy PEST, ankiety DELPHI), analizy danych statystycznych i danych jakościowych (metoda *desk research*, wywiady z przedsiębiorcami), analizy krzyżowe, konsultacje społeczne, spotkania warsztatowe, spotkania bilateralne z kluczowymi interesariuszami, konferencje, posiedzenia Grup Roboczych ds. KIS i Grupy Konsultacyjnej ds. KIS, *smart labs* oraz *partnerstw tematycznych*.

Smart Labs to grupy focusowe, składające się z przedstawicieli przedsiębiorstw, instytucji nauki, instytucji otoczenia biznesu, administracji publicznej oraz moderatora (którym może być przedstawiciel sektora prywatnego, anioł biznesu, instytucji otoczenia biznesu), utworzone w celu identyfikacji nowych, wyłaniających się specjalizacji, weryfikacji i aktualizacji istniejących specjalizacji oraz inicjowania współpracy oraz realizacji wspólnych projektów w zidentyfikowanych obszarach.

Do zadań Smart Labs należy:

- weryfikacja/pogłębienie/modyfikacja inteligentnych specjalizacji i wyłanianie nowych specjalizacji;
- wypracowanie „technologicznej mapy” (BTR – Business Technology Roadmaps) danego obszaru gospodarki, wskazującej jego potencjał rozwojowy;
- dyskusja o trendach biznesowych i technologicznych;

- inicjowanie i podtrzymywanie współpracy w celu rozwoju projektów B+R+I, w tym tworzenia wspólnych projektów.

W spotkaniach Smart Labs uczestniczą przedsiębiorcy zidentyfikowani, jako liderzy w poszczególnych obszarach.

Lista zidentyfikowanych obszarów do Smart Labs została wyłoniona w badaniu „*Smart Panel*” w ramach przedsiębiorczego odkrywania.

Obszary do Smart Labs zostały zidentyfikowane w oparciu o ocenę 5 kryteriów:

- Kryterium 1: Występowanie potencjału B+R,
- Kryterium 2: Poziom specjalizacji gospodarczej,
- Kryterium 3: Występowanie powiązań kooperacyjnych,
- Kryterium 4: Pozycja konkurencyjna na arenie międzynarodowej,
- Kryterium 5: Potencjał do wypracowywania rozwiązań na rzecz kluczowych wyzwań współczesnych społeczeństw.

W latach w 2017-2018 odbyło się 14 spotkań Smart Labs w 4 obszarach (sektor innowacyjnych tworzyw sztucznych, branża kosmiczna, gry video stosowane w różnych dziedzinach życia, leki z wysoką wartością dodaną) oraz wykonano 4 analizy map technologicznych (*Business Technology Roadmaps* - BTR) dla sektora: kosmicznego, farmaceutycznego oraz tworzyw sztucznych oraz gier video w różnych obszarach życia. Dokument BTR przedstawia w perspektywie biznesowej wskazane przez branżę cele strategiczne i obszary technologiczne, których przyśpieszony rozwój stwarza szansę uzyskania przewagi konkurencyjnej. BTR stanowi analizę ekspercką i stanowi jedno z źródeł informacji do decyzji Komitetu Sterującego nt. ewentualnych zmian i modyfikacji KIS.

Jesteś przedsiębiorcą lub naukowcem? Chcesz się włączyć w proces tworzenia polityki innowacyjnej w Polsce? Weź sprawy z swoje ręce i rozwijaj inteligentne specjalizacje! Zapraszamy!